

Heimaey — oyggjin har onki er ófært

Eftir Høga Djurhuus

Dagurin í Heimaey í Vestmannaoyggjunum var avgjört tann áhuga-verdasti á Íslandsferðini. Um hetta vóru vit triggir feroysku blaðmenn, sum vórðu bodnir til Íslands herfyri, samdir.

Eg fari her at greiða frá nøkrum av øllum tí, vit sóu og hoyrdu um ein hósdag í november. Við undantaki av veðrinum, sum var feroyskt, var hetta ein frálíkur dagur.

„Tá konurnar baka breyð, grava tær deiggið niður um kvøðið. Morgunin eftir er breyðið bakað!“.

Hetta ljóðar sum ein skemtisøga, tú ikki kanst taka fyri fult. Tað hevði tú heldur ikki gjørt, hevði tú

hoyrt hana onkra aðra staðni enn júst í Vestmannaoyggjunum.

Vit trúgva Engilberti Gíslasyni, ferðafólka-stjóra, tá hann sigur okkum søguna um heima-bakaða breyðið, meðan vit

fara skramblandi eftir grótræðingini í hansara Buick van. Tí hendan novemberdagin á Heimaey sóu vit, við egnum eygum, so nógv óvanligt, at hóast vit bert hoyrdu um breyðini, so ljóðaði tað hvørki sum reyp ella skemt.

Engilbert Gíslason er ein fryntligur maður fyrst í triatiárunum og hann er stjóri í partafelagnum Ferðaskrifstofa Vestmannaeyja, sum varð stovnað fyrr í ár. Hann er sjálvur annar á ferðastovuni. Sølustjóri er Ingveldur Gyða Kristinsdóttir, lærari úr Reykjavík. Teirra arbeiði er at visa ferðafólki Vestmannaoyggjarnar, sum tær 15 oyggjarnar sunnan fyri Ís-

land kallast. Og tað man vera eitt lætt arbeiði, tí har er veruliga nakað at visa. Ein og hvør, sum fer til Íslands at ferðast, eigur, er nakar sum helst møguleiki til tess, eisini at gera eina ferð til Vestmannaoyggjarnar. Hon verður eitt upplivsi fyri livið. Tað var hon í hvussu so er hjá okkum trimum feroysku blaðmonnum, sum vóru har ein dag í heyst.

Vindmegi tiggju

Til Vestmannaoyggjarnar slepst við Ícelandair fram og aftur sama dag og tað eru bert 25 minuttir at flúgva millum flogvøllirnar í Heimaey og Reykjavík.

Tað ber eisini til at fara við bilferjuni Herjólfur í Portlákshöfn og sigla í hálvanfjórða tíma.

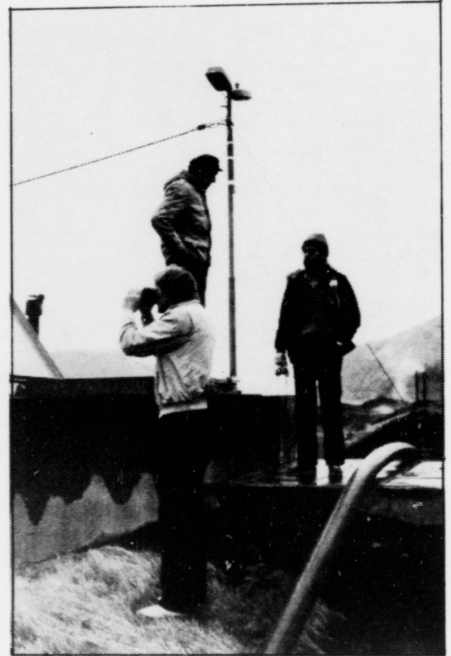
Vit flugu, men sluppu ikki fyrr enn dagin eftir, vit skuldu. Í tí vit skuldu fara á flog fyrra dagin, komu boð úr Oyggjunum, at har var knappliga komin stormur við vindmegi tiggju. Vit sluppu ongan veg, men dagin eftir bar til. Tá vitingu eina frágreiðing um, hvussu floglíkindini eru í Heimaey, varð niðurstøðan: sum í Vágum.

Fyri og eftir gos

Vestmannaoyggjarnar hava alla tíð havt sína sjarmu og hana kundi náttúrunnar øgiliga meg í eldgosinum tann 23. januar 1973 onki gera við. Nú er 11 ár eftir gos og á Heimaey er aftur eitt livandi og sera virkið samfelag við 4.700 fólki, fimm flakavirkjum, iðnaðarvirkjum av ymskum slag, skipasmíðju, søvnum, fleiri bløðum, hotelli, diskoteki, sum tekur 1.500 fólk, matstovum, barrum og ølstovum, har er ítróttarhøll við svimjihyli, hitarúmi og kropsvænjingarrúmi. Ja, enná golfvøllur er á Heimaey.

Eldgosið steðgaði í mai sama árið, tað byrjaði, og alt fyri eitt varð farið undir endurbyggingina. Og nú tosa fólk um tíðina fyri ella eftir gos, spyrst tú, nær hatta ella hitt hendi.

Fyri gos búðu 5.300 fólk á Heimaey. Nú eru tey 600 færri. Tað eru tó fleiri enn

Hitaverkið. 20 metrar undir okkum var flótandi lava. So nær helviti havi eg ongantíð verið.

600, sum ikki vendu aftur til oyna, millum annað nógv gomul, sum ikki høvdu nakað at koma aftur til, nú húsini lógu hundrað metrar niðri í grótræðingini. Vit teimum treytum, sum vóru, hættaðu tey sær ikki undir nýggj hús.

Nógv ung fólk fluttu av íslenska meginlandinum út í Heimaey eftir gosið.

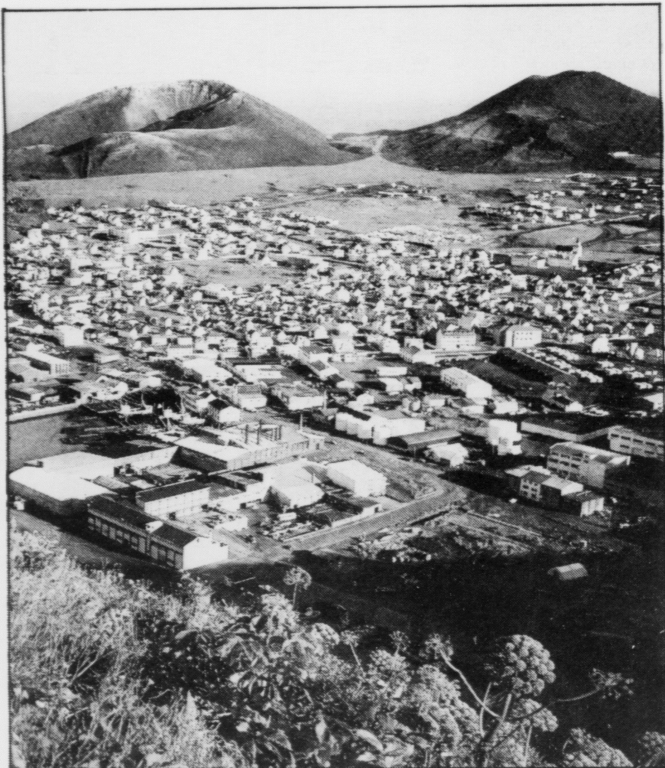
Hóast tey bara eru 4.700, ella ikki 2% av fólkatálinum í Íslandi, so skapar fólkíð í Vestmannaoyggjunum millum

10 og 17% av útflutningsvirðinum hjá Íslandi.

Søgan um vatnið

Vit kunnu brúka vatn til at visa, hví søgan um bakaða breyðið ikki er ótrúlig.

Tá grótræðingin frá eldgosinum otaði seg longur og longur fram í sjónum og hótti við at fylla innsiglingina og harvið oyðileggja havnina, fóru teir at spræna sjógv á hana. Tey flestu hildu tann, sum kom við hug-

500 milliónir tons komu úr gossprunguni og lögust yvir oynna. Lavastreymurin oyðilegði 400 sethús.

Hinvegin helt takið á sjúkrahúsinum, hóast 700 tons av øsku lögust á tað. Hetta fekk gongd á eitt tjak um byggifusk. Takið átti ikki at vera so sterkt! Teir, sum bygdu, hava oyðslað við tilfarinum.

Tá gosið var liðugt og endurbyggingin byrjaði, brúktu tey øskuna til at gera byggibúgvn nýggj bústaðroki og til at útbyggja flogvøllin.

Á myndini sggjast Helgafell (h.m.), sum hevur verið deytt í nøkur túsund ár, og nýggja Eldfell frá 1973.

Guðlaugur, maðurin, sum svam 6 km. í land av soknum báti, kom í land hinumegin Eldfell og gekk berföttur yvir grótræðingina til útastu húsini í býnum.

Sermerkti íslenski humorin hevur gjørt, at Guðlaugur nú eisini verður kallaður Sundlaugur (sundlaug = svimjihylur).

Nógvir feroyingar hava arbeitt á Fiskidjuni, einum af fimm flakavirkjum í Vestmannaoyggjunum. Fyrsta flakavirkið kom longu í 1901.